Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Luix Otxotorena Ollokiegi

Hernani, Gipuzkoa (1928)

Aurkibidea

Biografia

Hernaniko Epele auzoko Epelekotorre baserrian jaio zen. 5 senide hazi ziren bertan, eta guztien artean 4.a zen bera. 7 urtetik 12ra bitartean eskolan ibili zen eta 13 urterekin gogoan du Hernanin ospatu zen korrika saio batean parte hartu eta postu oso ona egin zuela. 14 urterekin lanean hasi zen. Soldaduskan 17 hilabete egin zituen Logroñon. Epelekotorrera ezkondu zen eta orain Hernanin kalean bizi da.

Zintak

HER-013

- **Proiektua**: Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Ansa, Ainhoa
- **Data**: 2009-11-26
- **Iraupena**: 85 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Etxeberria, Eider

Pasarteak

1. Soldadutzako lagunak eta oroitzapenak

- **Erref**: HER-013/002
- **Iraupena**: 0:02:42. **Hasi**: 00:01:38. **Bukatu**: 00:04:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza

Laburpena:
Ez du soldadutzako oroitzapen ona. Soldadutzan tentsioa hartu ziotenean, Hernani "buena jaula, pero malos pájaros" zela esan zioten. Logroñon egin zuen soldadutza 22 urterekin eta orduan zer lagunekin ibili zen aipatzen du. Behin Arantzazura joan ziren egun-pasa soldadutzako lagun batekin.

2. Eskolan maistrak zapatak ezkutatu zizkienekoa

- **Erref**: HER-013/005
- **Iraupena**: 0:01:27. **Hasi**: 00:05:38. **Bukatu**: 00:07:05
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorrak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
7-12 urte zituela ibili zen eskolan, baina gutxi ikasi zuten. Askotan etxean gelditu behar izaten zuen baserriko lanak egiten. Behin maistrak zapatak ezkutatu zizkien untxiak kobratzera ez joateagatik. Apretak erabiltzen zituzten orduan.

3. Korrikalari onekin lasterketan ibili eta hirugarren gelditu

- **Erref**: HER-013/006
- **Iraupena**: 0:05:43. **Hasi**: 00:07:05. **Bukatu**: 00:12:48
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Aisia » Kirola » Beste kirol batzuk
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:
Joxe Mari Garin eta Juan Bautista Adarraga korrikalariei buruz hitz egiten du. Behin, 13 urte zituela, lasterketa batean parte hartu zuen eta masajea eman zioten. Orduko janzkera oso apala zen. Lasterketako egunean etxean jateko berezia prestatu zioten, eta hirugarren gelditu zen. 10 pezeta eman zizkioten saritan. Diru hura amari eman zionean, poz izugarria hartu zuen hark. Gerora ez zuen jarraitu korrikan, baina anaiak bai.

4. Fabrikaz gain, baserrian ere lan egin behar

- **Erref**: HER-013/007
- **Iraupena**: 0:01:25. **Hasi**: 00:12:48. **Bukatu**: 00:14:13
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Lurra lantzea
- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak
- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:
14 urterekin paper-fabrikan hasi zen lanean eta erretiroa hartu arte han ibili zen. Lan-baldintza gogorrak izaten zituzten. Horrez gain, baserrian ere lan egiten zuen. Belarra erraz mozten zuen.

5. Oso kalitate oneko sega erosi zuenekoa

- **Erref**: HER-013/008
- **Iraupena**: 0:01:45. **Hasi**: 00:14:13. **Bukatu**: 00:15:58
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Merkataritza, dendak (kokapena)
- Baserria » Baserriko lanak » Lurra lantzea

Laburpena:
Sega oso ona izan du eta oraindik gordeta dauka: Zarautzen erosi zuen eta oso kalitate onekoa atera zen.

6. Herri-kiroletako apustuak lehen

- **Erref**: HER-013/010
- **Iraupena**: 0:01:02. **Hasi**: 00:18:19. **Bukatu**: 00:19:21
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza
- Aisia » Kirola » Herri-kirolak

Laburpena:
Lehen apustuak nolakoak izaten ziren azaltzen du. Gartziarena aizkolariak proba batean irabazi zuen soldadutzako lizentzia.

7. Punta-puntako sega-apustuak

- **Erref**: HER-013/012
- **Iraupena**: 0:00:58. **Hasi**: 00:20:26. **Bukatu**: 00:21:24
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Herri-kirolak

Laburpena:
Sega-apustuetan bi ordu egoten ziren segan. Apustu gogorrak izaten ziren. Iturriotzeko sega-apustua Kontxaren eta Frantziako Tourraren parekoa zen.

8. Apustuan behia jokatu eta galdu

- **Erref**: HER-013/015
- **Iraupena**: 0:01:04. **Hasi**: 00:23:16. **Bukatu**: 00:24:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Herri-kirolak

Laburpena:
Lehen jendeak diru asko jokatzen zuen apustuetan. Behin gizon batek behia jokatu omen zuen eta galdu.

9. Gerrako pobrezia eta janaria

- **Erref**: HER-013/018
- **Iraupena**: 0:03:05. **Hasi**: 00:30:08. **Bukatu**: 00:33:13
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:
Gerra hasi zenean, 8 urte zituen. Tiroak entzuten zituzten. Gerra ostean, pobrezia handia zegoen. Kafe-errotan artoa txikitzen zuten. Txerriak ere bazituzten etxean. Goserik ez zuten pasa; kalekoek bai, ordea.

10. Baratzeko jeneroa Donostian saltzeko egin beharrekoak

- **Erref**: HER-013/019
- **Iraupena**: 0:02:25. **Hasi**: 00:33:13. **Bukatu**: 00:35:38
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autobusak
- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa

Laburpena:
Baratzea bazuten. Amak goizean astoa hartu, tranbiara joan eta handik Donostiara joaten zen baserriko jeneroa saltzera. Gerora, 1947 aldean, autobusa jarri zuten baserritarrak Donostiara joateko. Tranbian saskiak eramateko beste bagoi bat jartzen zuten.

11. Aralarrera joateko ilusioa

- **Erref**: HER-013/021
- **Iraupena**: 0:01:58. **Hasi**: 00:37:47. **Bukatu**: 00:39:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Aisia » Mendia eta hondartza » Mendizaletasuna

Laburpena:
Aitajauna artzaina zuen eta bere ilusioa Aralar mendira joatea zen, baina nahia bete gabe hil zen. Bera Aralarrera joan zenekoa kontatzen du. Hango apaizak 56 urte eman zituen bertan apaiz.

12. San Migel nola ekartzen zuten

- **Erref**: HER-013/024
- **Iraupena**: 0:01:07. **Hasi**: 00:41:27. **Bukatu**: 00:42:34
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa

Laburpena:
San Migel lehen nola ekartzen zuten azaltzen du.

13. San Antoniotako mando-apustua

- **Erref**: HER-013/026
- **Iraupena**: 0:02:50. **Hasi**: 00:43:48. **Bukatu**: 00:46:38
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Herri-kirolak

Laburpena:
1940an mando-apustua jokatu zen San Antoniotan: 1.000 pezeta jokatu zituzten, hiru mandori 100 kiloko 2 ohol jarri zizkieten eta 80 m inguru ibili behar zuten.

14. Zinta-karrerara meta-ziriarekin joan zen hura

- **Erref**: HER-013/028
- **Iraupena**: 0:03:11. **Hasi**: 00:47:21. **Bukatu**: 00:50:32
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Aisia » Kirola » Herri-kirolak

Laburpena:
Lehen jendea mezara asko joaten zen. Zinta-karrerak izaten ziren lehen eta nola jolasten zuten azaltzen du. Behin batek meta-ziriarekin hartu zuen parte eta denek barre egin zuten.

15. Asto-karreran parte hartutakoa

- **Erref**: HER-013/029
- **Iraupena**: 0:01:55. **Hasi**: 00:50:32. **Bukatu**: 00:52:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Herri-kirolak

Laburpena:
Asto-karreratan ibili zen behin, hartarako janzkera berezia prestatuta.

16. Festetara etortzen ziren soinu-jotzaileak

- **Erref**: HER-013/030
- **Iraupena**: 0:02:23. **Hasi**: 00:52:27. **Bukatu**: 00:54:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:
Inguruko festetako soinu-jotzaileak aipatzen ditu: Tarragona, Berastegi Txiki, Xatur, Zakarias...

17. Inguruko herrietako festetara nola joaten ziren

- **Erref**: HER-013/032
- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 00:55:45. **Bukatu**: 00:57:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Bizikletak eta motorrak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Aisia » Jai-giroa » Beste toki batzuetara jaietara
- Lanbideak » Udal langileak

Laburpena:
Lehen bilerak izaten ziren hainbat lekutan: tabernetan, Oialumen, Benta Berrin... Benta Berrira bizikletaz joaten ziren; muga pasatzean mikeleteak egoten ziren han. Estraperloan ibili izan zen Luix bera, baina gutxi.

18. Etxeko elikadura: estraperloko irina eta baratzeko produktuak

- **Erref**: HER-013/034
- **Iraupena**: 0:01:25. **Hasi**: 00:57:47. **Bukatu**: 00:59:12
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Osabak irin asko ekartzen zion Luixen familiari. Etxean zer jaten zuten eta nola prestatzen zuten azaltzen du.

19. Saltzaileak auzora etortzen ziren janaria saltzera

- **Erref**: HER-013/036
- **Iraupena**: 0:02:16. **Hasi**: 00:59:24. **Bukatu**: 01:01:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak

Laburpena:
Hernanira kalera gutxi joaten ziren, auzoan egoten ziren normalean. Igandetan gozoki-saltzailea etortzen zen bizikletaren parrillan gozokiak zeramatzala. Txorroskileroa pasatzen zen auzotik; eta okina egunero joaten zitzaien zaldi zuri baten gainean, ogia saltzera. Arrain-saltzailea ere etortzen zen.

20. Arropa-saltzailea eta txapelaren onurak

- **Erref**: HER-013/039
- **Iraupena**: 0:03:37. **Hasi**: 01:08:41. **Bukatu**: 01:12:18
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak

Laburpena:
Beren auzo ingurura tela-saltzailea etortzen zen mando gainean: galtzak, galtzerdiak, alkandorak... saltzen zituen. Txapela eramanda katarrotik babesten omen da.

21. 'Txirrita'ren bertsoa I

- **Erref**: HER-013/040
- **Iraupena**: 0:01:36. **Hasi**: 01:12:18. **Bukatu**: 01:13:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bertsoak

Laburpena:
Txirritaren bertso bat botatzen du eta haren pasadizoa kontatzen du.

22. 'Txirrita'ren bertsoa II

- **Erref**: HER-013/041
- **Iraupena**: 0:00:48. **Hasi**: 01:13:54. **Bukatu**: 01:14:42
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bertsoak
- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:
Txirritaren bertso bat botatzen du.

23. 'Txirrita'ren bertsoa III

- **Erref**: HER-013/042
- **Iraupena**: 0:01:41. **Hasi**: 01:14:42. **Bukatu**: 01:16:23
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bertsoak
- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:
Andoainen kanaleko presa erori zenean, hotz handia egiten zuen, eta Txirrita hara joan zen. Orduan botatako bertsoa abesten du Luixek.

24. 'Txirrita'ren bertsoa IV

- **Erref**: HER-013/043
- **Iraupena**: 0:01:09. **Hasi**: 01:16:23. **Bukatu**: 01:17:32
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Etxeginak
- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bertsoak
- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:
Behin kanal bat erori zen, baina Txirrita hargin makala omen zen, eta Andaluziako hargina ekarri zuen nagusiak. Hark, ordea, pareta okerra eraiki zuen, eta Txirritak botatako bertsoa abesten du Luixek.

25. 'Txirrita', tabernan estimatua

- **Erref**: HER-013/045
- **Iraupena**: 0:00:58. **Hasi**: 01:19:00. **Bukatu**: 01:19:58

- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza
- Aisia » Taberna giroa

Laburpena:
Txirrita tabernara joaten zenean, lehenengo tragoa bakarrik ordaintzen zuen, ordutik aurrerakoak besteek ateratzen baitzizkioten. Behin tabernara dirurik gabe sartu zenekoa kontatzen du.

26. Lehengo sehaskak burdinazkoak

- **Erref**: HER-013/047
- **Iraupena**: 0:01:08. **Hasi**: 01:20:58. **Bukatu**: 01:22:06
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Lehengo sehaskak nolakoak ziren deskribatzen du: burdinazkoak, astunak... Pobrezia handia zegoen lehen.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-17

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com